

Zima – propisi i adabi

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

Zahir b. Muhammed eš-Šehri

Prijevod: Hakija Kanurić

Revizija:
Ersan Grahovac

2013 - 1434

IslamHouse.com

﴿الشتاء أحكام وآداب﴾

« باللغة البوسنية »

زاهر بن محمد الشهري

ترجمة: هاكيا كانوريتش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2013 - 1434

IslamHouse.com

ZIMA - Propisi i adabi

Zahvala Allahu Gospodaru svjetova. Neka su salevati i selami na našeg poslanika Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe. Nakon toga kažem:

U ovim danima do našeg sluha konstantno dopire govor o zimi. Šta više, naša osjetila je zapažaju i sasvim je osjećamo, žudimo za njenim noćima i iščekujemo njene dane, a možda smo upravo sada od onih koji je doživljavaju. Stoga ćemo ukazati na nekoliko stavki vezanih za ovo godišnje doba, nadajući se da će Allah za njih otvoriti srca.

Prva stavka: Promatraj i razmisli.

Uistinu, od razmišljanja o Allahovim dokazima i čudima Njegovog djela nema ništa ljepše u čemu čovjek troši svoje udisaje, a zatim se tim razmišljenjem uzdiže do čvrste veze sa Allahom i opsjednutosti srca Njime, mimo svega mimo Njega.

Koliko je samo Allahovih dokaza u svemu što dopire do naših čula, u onom što ljudi vide i što ne vide. Životi prolaze u nemoći da se dokuče i shvate svi ti ajeti i njihova savršena preciznost. Ali, razmislimo o ovoj velikoj mudrosti u visokim i niskim temperaturama i

opstanku životinja i biljki na njima. Razmisli kako se klima smjenjuje postepeno i polahko sve dok ne dođe do svog vrhunca. Kada bi ekstremne temperature došle iznenada to bi štetilo tijelima i biljkama i uništilo ih. Kao kada bi čovjek izišao iz kupatila u kojem je krajnje visoka temperatura u mjesto u kojem je krajnje niska temperatura. Da nije Božije zaštite, mudrosti, milosti i dobrote ne bi tako bilo. Ima li koga da bi razmislio i pouku uzeo?

Druga stavka: Zima je prepuna Allahovih dokaza.

1. **Udar groma:** Svevišnji Allah kaže: ***On šalje gromove i udara njima koga hoće – i opet oni raspravljaju o Allahu, a On sve može.*** (Er-Rad, 13.) O povodu objave ovog ajeta prenosi se da je jedan čovjek od velikana paganskog doba raspravljao o Uzvišenom Allahu rekavši Allahovom Poslaniku: Šta je tvoj Gospodar kojem me pozivaš? Da li je on od gvožđa? Da li je on od bakra? Da li je on od srebra? Da li je on od zlata? Utom ga Allah ošinu gromom koji mu lobanju odnese i spali ga.

2. **Grmljavina i sijevanje:** Ibnu Abbas kaže: „Skupina jevreja priđe Allahovom Poslaniku i rekoše: 'Ebul-Kasime, obavijesti nas o gromu, šta je to?' Na to Poslanik reče: 'To je jedan od meleka koji je zadužen za oblake. On sa sobom ima uzde od vatre kojima vodi oblake kud god Allah hoće.' Jevreji upitaše: 'A kakav je ovo glas kojeg čujemo?' A Poslanik odgovori: njegovo upravljenje oblakom kada ga potjera sve dok ne stigne tamo gdje je naređeno.' Na to jevreji rekoše: 'Istinu si kazao!'“¹
3. **Kiša i grad:** Uzvišeni Allah je rekao: *Zar ne vidiš da Allah razgoni oblake, i onda ih spaja i jedne nad drugima gomila, pa ti vidiš kišu kako iz njih pada; On s neba, iz oblaka veličine brda, spušta grad, pa njime koga hoće pogodi, a koga hoće poštedi – bljesak munje Njegove gotovo da oduzme vid.* (En-Nur, 43.)

Treća stavka: Žalba.

Ebu Hurejre prenosi da je Allahov Poslanik rekao: „Džehennem se potužio svome Gospodaru govoreći: 'Gospodaru moj, sam sebe jedem,' i Allah mu je

¹ *Es-Silsiletus-sahiha*, Albani, br. 1872.

dozvolio dva oduška: jedan u zimu, a drugi u toku ljeta. Najveća žega koju osjetite (ljeti) je dio toga, i najveća hladnoća koju osjetite (zimi) je dio toga. (Bilježi Buharija i Muslim.)

Zato se, brate u vjeri, žestinom velike hladnoće na ovom svijetu prisjeti žestine hladnoće Džehennema, jer povezivanje ovosvjetskih pojava sa Ahiretom povećava čovjeku njegov iman. Jedan pobožnjak je kazao: „Kad god vidim snijeg kako pada prisjetim se kako će listovi (sa ispisanim djelima) raspršano letjeti na dan kada budemo sabrani i sakupljeni.“

Četvrta stavka. Zimi se očituje tevhid-potvrda Allahove jednoće.

U ovim danima se kod nekih muslimana dešava da pojavu padevina pripisuju zvijezdama i položaju mjeseca. Povezivanje pojave padevina sa astronomijom se dijeli na tri vrste:

1. Pripisivanje stvaranja, tj. vjerovanje da su kosmička tijela ta koja utiču i da ona spuštaju kišu sama po sebi bez Allaha. Ovakvo ubjeđenje je veliki širk koji izvodi iz islama.
2. Pripisivanje uzroka, tj. vjerovanje da su ta kosmička tijela uzrok uz ubjeđenje da je Allah

taj koji stvara i utječe. Takvo ubjeđenje je mali širk, jer kad god neko učini nešto uzrokom a Allah ga nije učinio uzrokom u Svojoj objavi niti u svojoj odredbi počinio je mali širk.

3. Pripisivanje vremena. Ova vrsta je dozvoljena, ako riječima: kiša je pala tom i tom zvijezdom, želi reći: kiša nam je došla sa tom zvijezdom, odnosno u vremenu pojave te zvijezde. Zbog toga učenjaci naglašavaju da je haram reći: došla nam je kiša tom zvijezdom, a dozvoljeno je reći: došla nam je kiša u vremenu te zvijezde.

A bolje od toga je da čovjek kaže, kao što je došlo u hadisu: "Kiša nam je došla Allahovom dobrotom i milošću."

Peta stavka: Zima i čovjekov život.

Dočekavši novu zimu protekla je i nestala još jedna cijela godina našeg života. Ta godina će biti svijedok **za** nas ili **protiv** nas, a vjernik zastaje i sam sebe iskreno preispituje i svojoj duši govori:

Radi se samo o tri dana:

Jučer je prošlo sa svim u njemu a sutra donosi nadu ali ga možda nećeš dočekati.

Ako budeš od onih koji će sutra dočekati, pa sutra dolazi sa svojom nafakom, i nakon sutra su dani i noći u kojima se mnogi uzdisaji gube, možda ćeš i ti u njima izgubljen biti. Svaki dan je za sebe dovoljna briga.

A tvoje slabašno srce brigom godina i kriza već si natovario, brigom za vrijednim i bezvrijednim, brigom za zimu prije nego zima stigne, brigom za ljeto prije nego ljeto stigne. Da li je uopšte u tvom slabašnom srcu ostalo mjesta za brigu o Ahiretu?

Svaki dan umanjuje tvoj rok, a ti ne tuguješ.

Prodoše dani i ode vrijeme
grijeha se skupilo puno breme.

Vijesnik smrti već je tu
a tvoje srce u gafletu.

Na dunjaluku tvoj užitak
obmana je i gubitak.

Na dunjaluku život tvoj
apsurdan je brate moj.

Šesta stavka: Jedno tijelo.

Jedan čovjek zaklinjući se Velikim Allahom tvrdi da ima dvije nane, od oca i majke, koje spavaju pod jednim pokrivačem zbog velike studeni.

Sestro i brate dragi:

Živimo u ovom godišnjem dobu a žive s nama i ljudi koji se okreću prema našoj kibli, klanjaju kao što mi klanjamo i obavljaju hadždž kao što i mi obavljamo hadždž. Oni imaju pravo kod nas! Ovo godišnje doba i teškoće s kojima se povremeno i sami susrećemo, moramo svi zajedno imati na umu da postoje oni koji su preči od nas da im se smiluje i pomogne. Moramo se sjetiti onih koji su izloženi studeni koja im do kostiju dopire.

Doista ima muslimana koji ne sanjaju i ne zamišljaju, ili ako hoćeš reci: ne očekuje i ne računaju da će im doći odjeća koju si ti pripremio od, za tebe suviše i nepotrebne odjeće.

Brate i sestro u islamu: reci mi, tako ti Allaha, koliko svako od nas ima odjeće? Koliko je odjela naručio i sašio? Koliko i koliko? To je mnoštvo dobra i nebrojene blagodati, ali gdje je djelo?

Allahu se jedino žalim. Ne podcjenjuj male stvari, jer i planine su od sitnih kamenčića. Zato brate, ne kolebaj se nego udjeli sadaku makar nešto malo, jer može biti da ono što je u tvojim očima malo, u očima potrebnog bude krupno i veliko.

Sedma stavka: Propisi abdesta vezani za zimu.

1. Kišnica je čista voda, valjana za vjersko pranje i otklanjanje nečistoće. Uzvišeni Allah je rekao: ***I Mi s neba čistu vodu spuštamo.*** (El-Furkan, 48.)
2. Upotpunjavanje abdesta u hladnoći je iskup za grijehе i pogreške, a upotpuniti abdest je vjerska naredba kad god se abdesti.
3. U zimskom periodu na putevima se pojavljuje blato i blatnjava voda koja pada na odjeću, a propis toga možda nekima nije jasan. Odgovor na zapitkivanje o tome glasi: nije obaveza oprati ono što padne na odjeću od blata i mutne vode, jer u pravilu je blato čisto. Bilo je skupina među tabi'inima koji su kročili kroz vodu i glib na kiši, a nakon toga bi ulazili u mesdžid i klanjali. Međutim, u našem vremenu treba voditi računa o čistoći prostirki u džamijama (ali njihov postupak ukazuje na valjanost namaza u zemljom zaprljanoj odjeći).
4. U zimskom periodu svijet često oblači čarape i mestve, a Allah je, iz milosti prema Svojim robovima, dozvolio potiranje po njima, kada se obuju pod abdestom tako da pokriju dio noge koji se pri abdestu pere.

- Ko nije na putovanju može potirati u periodu od jednog dana i noći, tj. 24 sahata;
- Putnik može potirati tri dana sa noćima;
- Početak perioda potiranje se računa od prvog potiranja nakon što se obuku, po ispravnom mišljenju, pa i ako nije prije toga pokvario abdest.
- Potire se tako da se potare većina gornjeg dijela mestvi ili čarapa. Ruka se stavi na početak stopala a zatim povuče prema nozi.
- Donji dio mestvi i čarapa kao i pete se ne potiru i to nije od sunneta.
- Kada neko obuče čarape ili mestve a zatim preko njih obuče druge prije nego što pokvari abdest, može potirati koje god želi.
- A kada obuče čarape ili mestve te pokvari abdest, a zatim preko prvih obuče druge prije nego uzme abdest, mora potirati po prvim.
- Kada obuče mestve ili čarape, zatim pokvari abdest i uzimajući novi potare po njima, a zatim obuče preko prvih druge čarape ili mestve, ima pravo potirati po drugima, prema ispravnom mišljenju, a početak

perioda potiranja se računa od prvog potiranja.

- Kada obuje mestve preko mestvi ili čarape preko čarapa, te potare po gornjima i zatim ih skine, ostatak perioda može potirati po donjima.

5. Pogreške vezane za čistoću aktuelne u zimskom periodu:

- a) Neki ljudi ne upotpunjavaju abdest zbog hladnoće, šta više ne ispune ni ono što je obavezno. Tako neki od njih jedva potiru djelove tijela koji se abdestom peru, a to nije dozvoljeno niti se smije tako činiti.
- b) Neki ljudi ne zavrću dovoljno rukave prilikom pranja ruku, odnosno ne otkriju dio koji se pere u potpunosti. Takav postupak rezultira ostavljanjem dijela podlaktica neopranih, a takav abdest je neispravan.
- c) Nekim ljudima smeta podgrijavanje vode za abdest, a u vjeri nema nikakva argumenta koji tako nešto osporava.

Osmi stavka: Propisi namaza vezani za zimu.

1. Spajanje dva namaza u džamiji: podne sa ikindijom i akšam sa jacijom (u džematu) u vremenu jednog od dva namaza je sunnet kada za to postoji razlog, kao što je teškoća u zimi zbog kiše, blata ili jakog hladnog vjetra. To je još jedna olakšica od Uzvišenog Allaha, a Allah voli da se uzimaju njegove olakšice. Detaljni propisi spajanja namaza pojašnjeni su u opsežnim knjigama islamskog prava.

2. Pogreške vezane za namaz aktuelne u zimskom periodu:

- a) Zamotavanje lica. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio je pokrivanje usta u namazu, stoga musliman, kada uđe u džamiju, treba skinuti šal sa usana. Međutim, nema smetnje da pokrije usta prilikom zijevanja u namazu a zatim skloni ruku, šta više to je propisano učiniti, rukom ili nečim drugim.
- b) Okretanje prema vatri u namazu. Zimi se često unose različite grijelice u džamije ili kuće, a ponekad bivaju na strani kible, u pravcu kuda se klanjači okreću. Takav postupak je od stvari

na čiju pokuđenost su učenjaci skrenuli pažnju, jer je u tome vid poistovjećivanja sa vatropoklonicima. Iako klanjač to ne namjerava, preče je zatvoriti put koji vodi širku i oponašanju mušrika.

3. Namaz na jahalici ili u automobilu zimi je dozvoljen ako se klanjač osnovano boji da će biti oštećen ili se boji da će proći vrijeme namaza koji se ne može spojiti sa narednim. Ibnu Kudame u Mugniju kaže: „Ako bi čineći sedždu sebi nanosio kakvu štetu i plašio se da će isprljati ruke i odjeću blatom ili vlažnom zemljom, dozvoljeno mu je klanjati na svojoj životinji, a sedždu će činiti naginjanjem.“

Deveta stavka: Dova zimi.

1. Kada se vidi vjetar: „Allahu od Tebe tražim dobro ovog vjetra i dobro s kojim je poslan, a Tebi se utječem od njegovog zla i zla s kojim je poslan.“
2. Kada se vidi oblak: „Allahu, Tebi se utječem od njegovog zla!“
3. Kada se vidi kiša: "Allahu učini je korisnom i lahkom!“

ili „Allahu učini je korisnom i dobronosnom“ ili „punom milosti“.

Pohvalno je kada se spušta kiša puno dovititi jer je to vrijeme u kojem se nada uslišenju dove kod Allaha, kao što je spomenuto u hadisu kojeg je šejh Albani ocijenio dobrim.²

4. Kada kiša pada obilato i strahuje se da ne uzrokuje štetu kaže se: „Allahu, učini da pada oko nas a ne na nas. Allahu moj, na (brežuljke) brda, na visoravni, na planine, na doline i rastinje!“ Pohvalno je vjerniku, na početku kiše otkriti dio tijela kako bi ga kiša dodirnula, jer je kiša trag skore Allahove milosti. Tako je postupio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i taj razlog spomenuo.

Deseta stavka: Vatra u zimskom periodu.

Vjernik treba paziti da, u toku zime, kao i svakom drugom vremenu, ne ostavlja upaljenu vatru za vrijeme sna, jer to u sebi nosi opasnost požara i gušenja. U Buhariji i Muslimu je zabilježeno da je Poslanik,

² *Es-Sahihah*, br. 1469.

sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Ova vatra je vama uistinu neprijatelj, pa kada odete na počinak ugashite je!**“ U drugoj predaji stoji: „**Ne ostavljajte vatru u vašim kućama dok spavate!**“ U slijedeđu Poslanika je spas i uspjeh.

Jedanaesta stavka: Radost selefa – dobrih predhodnika dolasku zime.

Omer, radijallahu anhu govorio je: „**Zima je plijen pobožnih.**“

Ibnu Mes'ud je govorio: „**Dobro došla zimo. U njoj se spuštaju blagoslovi: noć se u njoj produži za namaz, a dan se skрати za post!**“

Hasan el-Basri govorio je: „**Divno li je vrijeme za vjernika zima: noć je tada duga da u njoj klanja, a dan je tada kratak da u njemu posti.**“

Zbog toga vrijedni žale zbog propuštene prilike – ako je propuste – što nisu klanjali u zimskim noćima i što nisu postili u zimskim danima.

Allah se smilovao Mu'dadu kada je rekao: „**Da nije tri stvari: žeđi u podnevnoj žeđi, namaza u zimskoj noći i slasti učenja Allahove knjige u noćnom namazu, ne bi mi smetalo da budem običan insekat.**“

To su kazivanja onih prije nas, a šta su kazivanja naših savremenika? Allaha molimo da stanje popravi: ostavljanje obligatnih dužnosti i strogih obaveza, odvažnost u prelasku granica koje je Gospodar zemlje i nebesa postavio, i noći provedene u grijesima koji srde Allaha, crne srce i gase svjetlo imana.

Draga braćo:

Trudite se u nastojanju da postignete zadovoljstvo Milostivog u dugim zimskim noćima i u svim vremenima. Učestajte post u zimskim danima, jer Poslanik je kazao: „**Post u zimskim noćima je lahak plijen!**“ Da, tako mi Allaha, doista je to lahak plijen, pa gdje su vrijedni i iskreni!?

Dvanaesta stavka: Apokrifni hadisi o zimi.

Neprestano se ponavljaju na jezicima nekih neukih ljudi, raznih pisaca i lažnih učenjaka, koji se samo predstavljaju da su učeni i tako sebe i druge u zabludu odvođe: slabe, i u lancu prenosilaca i u prenešenom tekstu, pa i apokrifne predaje, iako neke od njih ponekad nose ispravna značenja, međutim, neispravno je pripisati

ih Allahovom Poslaniku. Neke od takvih predaja su sljedeće:

1. "Zima je proljeće vjernika."
2. "Temelj svake bolesti je studen!"
3. "Meleki se raduju odlasku zime zbog teškoća i nedaća koje nanosi siromasima."
4. "Čuvajte se hladnoće, jer hladnoća je ubila vašeg brata Ebu Derda."
5. "Srca sinova Ademovih zimi se smekšaju, jer je Allah stvorio Adema od gline, a glina se zimi smekšava."

Završavajući govor o ovim stavkama, čiji broj je identičan broju mjeseci u godini, molim Svevišnjeg Allaha da nam srca za iman prostranim učini i da nas pokornošću Njemu uposli. Neka su salevati i selami na Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe.